

Institutet för
FRAMTIDSSTUDIER

www.iffs.se

Människan & Maskinen

En essä om AI och välfärdssystemet

Anders Ekholm

Senior rådgivare

Institutet för Framtidsstudier

Teknologi grunden för all förbättring

Tillsammans med stabila institutioner

Utvecklingen de senaste 200 åren makalös och saknar motstycke i
mänsklighetens historia

Fördelningen av arbetsuppgifter mellan människa och maskin är en gammal fråga

The original Fitts list (Fitts [1951](#), p. 10)

Humans appear to surpass present-day machines in respect to the following:	Present-day machines appear to surpass humans in respect to the following:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ability to detect a small amount of visual or acoustic energy 2. Ability to perceive patterns of light or sound 3. Ability to improvise and use flexible procedures 4. Ability to store very large amounts of information for long periods and to recall relevant facts at the appropriate time 5. Ability to reason inductively 6. Ability to exercise judgment	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ability to respond quickly to control signals and to apply great force smoothly and precisely 2. Ability to perform repetitive, routine tasks 3. Ability to store information briefly and then to erase it completely 4. Ability to reason deductively, including computational ability 5. Ability to handle highly complex operations, i.e. to do many different things at once.

Olika Artificiella Intelligenser

- GOFAI
- ANN Neurala nätverk – Machine learning
  - Supervised learning
  - Unsupervised learning
  - Reinforced learning

- Specifika AI
- Generella AI
- Superintelligenser

Extremt snabb utveckling av AI

Lärande med förstärkning, tex GO

AI Bättre på:

- Läppläsning
- Transkribera text, från tal
- Bröstcancerdiagnoser
- Tolka känslouttryck hos människor
- Ansiktsigenkänning
- OSV

Konst genererat av GOOGLE AI

1 av 2700 AI projekt

Människan relativt korkad, men stort ego

- Dunning kruger effect
- The Bandwagon effect
- Pareidoli
- Status quo- bias
- Strutsbeteende
- Pro-innovations bias
- Nutidsbias
- Överlevnadsbias
- Noll-riskbias
- Implicit bias

Vad kan vi använda AI till?

Domstol: USA bail: brottsfrekvensen sänkas 24,8% samma fängelseandel, eller fängelseandel minskas 42% givet samma antal brott.

Vård: Diagnoser, men framförallt koordinering av resurser och flöden

Hälsa: Personligt stöd, och coachning

Omsorg: Matchning av personal och brukare, musik, ljus och aktiviteter

Skola: Minska skolmisslyckanden och öka resultat

Handläggning: snabba upp, och minska bias

Design och arkitektur: som faktiskt är snygg och användbar

Långsiktig planering av infrastruktur och bostäder. Göra rätt, i tid....

Vilka gamla "Wicked Problems" kan vi kanske lösa?

- Förebygga ohälsa –Faktiskt hantera livsstil och genetik
- Tidig upptäckt – Prediktioner på vilka som har förhöjd risk för exv cancer
- Resursutnyttjande – schemaläggning – produktionsplanering
- Dimensionering av framtidens behov

Idag: Det komplicerade samhället

- Vi kan relativt väl hantera enkla deterministiska system/invånare
- Vissa komplicerade saker som beskattning fungerar väldigt bra i Sverige
- Bilar är fantastiskt bra, men trafiken sådär
- Vi är på fjärde plats i världen i överlevnad etc på sjukhusrelaterade kvalitetsvariabler
- Vi arbetar inte längre med kärnverksamheten, för det gör våra maskiner

- Men krav ställs, från invånare och politiker att vi ska kunna hantera även de mer allvarliga samhällsproblemen
- Framförallt alla interdependenser, eftersom vi i lägre grad är auktoritetstroende, och i ökande grad individcentrerade kräver vi samma sak från våra institutioner

- Institutionerna reagerar med att gör mer av samma sak – vilket snarast förvärrar problemen

Nästa nivå: det biologiska samhället

- Vi kan hantera vår biologi, CRISPR / CAS9 eller CAR-T
- Genome-sekvensering är "billig"
- Vi har flödande data från alla hörn av livet och världen

- Vi förstår att våra "wicked problems" är komplexa, dvs biologiska
- Vi har nya metoder för att hantera komplexitet, dvs simulering / AI / Machine learning
- Vi har automatiserat alla enkla, och många komplicerade uppgifter

Vi måste omorganisera våra institutioner och vårt sätt att tänka

Singularity 2045

Ray Kurtzweil, futurist, uppfinnare och GOOGLE:s utvecklingschef

2023 1000 \$ köper en dator med samma prestanda som en hjärna

2029 1000 \$ köper en dator med samma prestande som 1000 människor

2045 1000 \$ köper en dator en miljard gånger snabbare än alla människor
tillsammans

In God we trust – All others; bring data!
W. Edwards Deming

Tack!

www.regeringen.se Den ljusnande framtid är vård

www.regeringen.se Empati och High tech

www.iffs.se När vården blir IT

www.iffs.se/bortom_it

www.IFFS.se Människan och maskinen

Youtube: Omsorg om framtiden

www.iffs.se: Förbjuden Framtid? Den digitala kommunen

Institutet för
FRAMTIDSSTUDIER

www.iffs.se